

Група аутора¹

Истраживачка станица Петница

АНАЛИЗА ПРИЈАВА РАТНЕ ШТЕТЕ МЕСНОГ НАРОДНОГ ОДБОРА У ЛОЗНИЦИ 1945-1946. ГОДИНЕ

Пријаве ратне штете Месног народног одбора у Лозници представљају део архивске грађе о ратној штети причињеној током Другог светског рата у ваљевском крају, које припадају грађи пет фондова органа управе, односно среским народним одборима (СНО) Ваљева, Ваљевске Каменице, Мионице, Уба и Љига. За све срезове укупно има 131 архивска кутија, свака кутија садржи у просеку око 200 пријава ратне штете.²

Након Другог светског рата при Председништву народне владе Србије формирана је, 1945. године, Земаљска комисија за ратну штету. Податке о ратној штети, прикупљали су срезови и обрађивале су их среске комисије за ратну штету, а потом су их достављали месним народним одборима (МНО). Окружни народни одбор у Ваљеву је обухватао град Ваљево и поменутих пет срезова. Срески народни одбор Ваљево се састојао од града Ваљево и 55 МНО, од којих је један и МНО Лозница.³

Архивска кутија МНО Лознице, село Лозница, садржи 231 пријаву ратне штете. Пријаве ратне штете сложене су по азбучном реду подносилаца пријава. Ратну штету су становници Лознице могли да пријаве преко тачно утврђених образаца прописаних на основу Уредбе о оснивању државне комисије за ратну штету и Правилника о пријављивању и

1 Милан Вукашиновић, Владислава Јовановић, Урош Пешић, полазници Семинара друштвене историје у Истраживачкој станици Петница – ментор Јелена Петаковић.

2 Снежана Радић, *Рајна шпјетна у ваљевском крају 1945-1946 – Пријаве*, у: Гласник МИАВ, 41, 2007, 195.

3 Међуопштински историјски архив Ваљево (у даљем тексту: МИАВ), фонд: А.1.5.18. Скупштина среза Ваљево – Ваљево (Ваљевски срез) – 1944-1967, година 1945-1946, инв. бр. 2/2

утврђивању ратне штете, донетих у јуну 1945. године. На основу Уредбе и Правилника пријава се састојала од три обрасца:

Образац бр. 1 – Подносилац пријаве (презиме, име очево, име, занимање стално боравиште и ко пријављује штету – оштећеник, наследник, старалац, скрбник, заступник оштећеног); подаци о оштећенику (презиме, име очево, име, године старости, занимање, стално боравиште, народност, који се обрасци и докази прилажу, датум, примедбе); потврда о учињеној пријави ратне штете, закључак и образложење.

Образац бр. 2 – Односи се на повреду над људима и људским животима и садржи шест категорија: повреда здравља и тела, повреда полног интегритета, повреда достојанства и части, лишење слободе, пљачка радне снаге, штета због оскудице.

Образац бр. 3 – Штета на имовини и имовинским правима: зграде, земљиште, шуме, стока, житарице, индустријско биљке и сточна храна, пољопривредне машине справе и алатке, возила, покућство и намештај, роба, готов новац, хартије од вредности, имовинска права, остала непокретна и покретна имовина.

Овај рад се бави анализом података из пријава ратне штете села Лозница. Представљени су губици становника Лознице током Другог светског рата и приказано је колико је људи пријавило штету, њихова полна, етничка, старосна и социјална структура, колико им је уништено кућа, колико материјала им је потребно за обнову истих, колико је одузето жита, масти, ракије, стоке, уништено робе, и на крају колико је људских живота настрадало.

Подаци из пријава МНО Лознице су уношени у Статистички програм за друштвене науке (SPSS – Statistical Package for the Social Sciences), где је направљена база са варијаблама који одговарају подацима који су тражени у пријавама. SPSS је омогућио статистичку обраду ових података, при чему је коришћена дескриптивна статистичка анализа. Узорак који је коришћен, у овом случају, популација МНО Лознице која ја попуњавала пријаве ратне штете, ипак није довољна за дубљу социјалну и имовинску анализу самог села, јер се није радила упоредна анализа са подацима пре и након Другог светског рата.

За село Лозница попуњена је укупно 231 пријава, од којих су 230 су приватна лица, а једна пријава се односи на институцију Општинског народног одбора Лознице.

Од укупног броја пријављених, само на четири пријаве није написан датум подношења. Пријаве су подношене од 16. августа 1945. године, до 7. фебруара 1946. године. Највише пријављених је било 29. августа 1945. године, и то укупно 34 (14,78%), а затим 17. августа, 32 пријаве, и 16. августа, када се пријавио 31 оштећен. Само троје њих је поднело пријаве почетком 1946. године, док су се сви остали пријавили у дру-

гој половини 1945. године. Јавља се укупно једанаест термина у којима је пријављен само један оштећеник.

Свега двојица пријављених је пописало доказе за своје пријаве, лекарска уверења, а један од њих је и приложио уверење. То су били Јокић (Спасоја) Радомир и Лазић (Радована) Милош.

Полна, старосна и етничка структура

Од укупно 231 пријаве, код 230 је пријављен пол, док је у једној пријави у питању Општински народни одбор Лознице. Пријављено је 210 мушкараца (91,3%), док жена има свега 20 (8,7%). Од свих пријављених жена, само је Владовић (Недељка) Љубинку пријавио брат, Владовић (Недељка) Драгутин, док су се остале саме пријавиле. Љубинка се још издваја по томе што једина има попуњен Образац бр. 2. Ова шездесетогодишњакиња је била у затвору за време окупације. Остале су пријављивале робу и оштећену непокретну имовину. Издвајају се Милутиновић (Станимира) Зорка која је једина пријавила градску кућу, за коју јој је среска комисија одобрила 150.000 динара.

Просечни број година пријављених јесте 44,25. Најмлађи пријављени је деветнаестогодишњи Мијаиловић (Мијаила) Владислав, док њих деветнаест (8,3%), има 40 година старости. Затим следе пријављени са 45 година, којих има 14 (6,1%), и по 12 оштећеника који су имали 60, односно 48 година (5,22%). Најстарији оштећеник био је Милутиновић (Ненад) Станоје који је имао 77 година. Уколико упоредимо број година са односом између оштећеника и подносиоца, уочљиво је да је просечна старост 203 оштећеника који су се сами пријавили 46,58 година, док је просечна старост 22 оних које су пријавили стараоци 24,64 година. Родитељи су, дакле, често пријављивали своју децу, а из анализе образаца видимо да је у тим приликама попуњаван образац број 2, то јест да су пријављиване телесне повреде, хапшење и заробљеништво. Упоредивши занимање пријављених са старосном доби долазимо до податка да је просечна старост земљорадника била 45,32 године. Са друге стране, просечна старост оних који се нису бавили пољопривредом била је 32,29 година, не рачунајући домаћице, чија је просечна старост била 47 година. Најмлађи међу онима који се нису бавили пољопривредом био је двадесетједногодишњи Ружичић (Светомира) Боривоје, абаџија (кожар), док је најстарији Софронијевић (Грујице) Светолик, учитељ од 45 година.

Што се етничке структуре тиче 99,13 % пријављених су се изјаснили као Срби. Зорка Божић се једина изјаснила као Југословен, док је Бергер (Јосифа) Виљем, једини Словенац на листи.

Сроднички односи

Анализа пријава ратне штете показала је да се од укупног броја људи који су пријавили штету 31,74% налази у некој врсти родбинске везе. То су биле везе између очева и синова, као и браће (брата и сестре). Укупно њих 73 се налази у сродству. На основу података утврдили смо да су ти људи повезани путем 35 родбинских односа, 20 братских или братско-сестринских и 15 родитељских (веза отац – син). Од родитељских веза пет, односно 33,33% је одређено на основу заједничког презимена и имена оца, као и све братске везе, док је 66,67% родитељских веза утврђено, осим помоћу ових података, још и на основу података о подносиоцу пријаве ратне штете. Такође, подаци су показали да код четири сродничке везе имамо већинско поклапање података што нас наводи на претпоставку да је у тим случајевима дошло до „преписивања“ и да дати прикази штете у тим пријавама не могу бити поуздано оцењени.

Занимања подносиоца штете

Анализа пријава је показала да се 207 пријављених, односно 90%, бавило земљорадњом. Тачније, 193 мушкарца и 14 жена. Подносилаца штете, који нису навели земљорадњу као своје основно занимање, било је 10%, односно 23. И то их је највише било занатлија (колар, абација, бравар, казанџија, опанчар, тапетар и декоратер, тишљер) њих 3,3%, а затим домаћица 2,6%. Чиновништво је чинило 2,1% (војник, приватни чиновник, учитељ, железничар), 0,8% било је запослено у индустрији (машиниста радник и радник при фабрици), а јављају се и један ђак и трговац.

<i>Делатности</i>	<i>Број пријављених</i>	<i>Проценти</i>
Абација	1	0,4%
Бравар	1	0,4%
Ђак	1	0,4%
Домаћица	6	2,6%
Казанџија	1	0,4%
Колар	2	0,9%
Машиниста – радник	1	0,4%
Опанчар	1	0,4%
Приватни чиновник	1	0,4%
Радник при фабрици	1	0,4%
Тапетар и декоратер	1	0,4%
Тишљер	1	0,4%

Трговац	1	0,4%
Учитељ	1	0,4%
Војник	1	0,4%
Железничар	2	0,9%
Земљорадник	207	90%

Табела 1: Делатности погодносоца пријава

У пријавама се истичу двојица машиниста и један приватни чиновник. Бергер (Јосифа) Виљем је изјавио да је: „Измакао добит и нисам радио посао који сам радио пре рата. Радио сам као машиниста у Осладићу на мајдану пруги која иде Ваљево – Зворник. У то време је почела изградња пруге.“ Ружичић (Властимира) Живан је, пак, изјавио: „Радник био у фабрици Вистад са месечним приходом 1000 динара. Разлог напуштања [је] моја одлука да не служим окупатору.“ Његов брат, Ружичић (Властимира) Владан, чиновник, написао је: „Био на служби при општини Лајковачкој, срез Тамнавски, као Архивар, месечно прихода [...] 1.000 динара. Разлог престанка службе [је] моја одлука да не служим окупатору.“ Обојицу браће пријавио је Ружичић (Велисава) Властимир, и обојица су добила по 48.000 динара.

Ратна штета на имовини и имовинским правима

За штету на имовини и имовинским правима као мерило за процену узете су цене артикала, животних намирница, услуга и роба у слободном промету које су важиле априла 1941. године. Имовина је била подељена у три групе: мануфактура, покућство на селу и животне намирнице и стока.⁴

Мануфактура и покућство на селу

Ради лакше анализе, поделили смо мануфактуру и покућство на селу на: непокретну имовину – куће, зграде, и земљишта: и на покретну имовину – возила, покућство, роба, одећа.

Од укупно 62 људи који су пријавили уништавање или одштету 98 кућа, само две куће су градске, Милутиновић (Ненада) Милоша и Милутиновић (Станимира) Зорке. Остале зграде су сеоске. Највећи број оштећеника, њих 38, пријавило је по једну кућу, а само један је пријавио пет.

⁴ Снежана Радић, *Рајна ишћења у ваљевском крају 1945-1946 – Пријаве*, у: Гласник МИАВ бр. 41, 2007, 206.

Зграде	Број пријава на којима је пријављена штета	Просек по подносиоцу пријаве	Укупан број
Сеоске зграде	60	1,60	96
Градске зграде	2	1,00	2

Табела бр. 2. Унишћене и оштећене зграде

За обнову својих кућа подносиоци пријава тражили су од материјала: циглу, цреп стакло, камен, дрвену грађу, цемент, креч и гвожђе. У пријавама количине су уношене у квинталима, али ради лакшег разумевања суме су претворене у килограме. Навођени су и радни дани потребни за обнову куће. Из овога можемо закључити да су куће чешће грађене од цигле и црепа него од камена, док челик нико није потраживао.

Материјал и радни дани потребни за обнову зграда	Број пријава на којима је пријављена штета	Минимална вредност која је пријављена	Максимална вредност која је пријављена	Укупна количина	Просек по подносиоцу пријаве
Челик (у кг)					
Цемент (у кг)	18	10	2.000	10.510	583,89
Цигла (у комадима)	18	500	20.000	92.000	5.111,11
Цреп	58	100	10.000	95.700	1650,00
Дрвена грађа (у м ³)	22	1	12	94	4,27
Гвожђе (у кг)	16	5	1.500	4165	260,31
Камен (у м ³)	7	2	100	236	33,71
Креч (у кг)	43	30	5.000	34.630	805,35
Радних дана	47	1	250	1.916	40,77
Стакло (у м ²)	44	1	30	322	7,32

Табела бр. 3. Материјал и радни дани потребни за обнову зграда

Што се тиче земљишта у обрасцу се наводе следеће категорије које су оштећени могли да пријаве: воћњаци, виногради и остало земљиште (њиве, ливаде и итд.). Следећа табела приказује одузету имовину коју је пријављена:

Земљиште	Број пријава на којима је пријављ. штета	Укупна количина	Просек по подносиоцу пријаве
Воћњаци (у садницама)	8	328	41
Виногради у (чокотима)	3	2.320	773,33
Остало земљиште (у ар)	3	1.250	416,67

Табела бр. 4. Земљиште

Дрво је пријављивано у метрима кубним, а уочљиво је да су пријављивали већу количину дрва за огрев него за грађу. С обзиром на то да је дрво за огрев количински више коришћено у свакодневном животу, јасно је и зашто је то тако.

Дрвна грађа	Број пријава на којима је пријављ. штета	Укупна количина	Просек по подносиоцу пријаве
Дрво за грађу (у м ³)	89	1.379	15,5
Дрво за огрев (у м ³)	157	3.459	22,03

Табела бр. 5. Дрвна грађа

Животиње намирнице и стока

Већ је показано да је доминантна делатност подносиоца пријава била пољопривреда. Уочљива је чињеница да земљорадња није била одвојена од сточарства. Пријављених који су имали рогату марву и неку врсту житарица или сточне хране је око 50%, док је оних који имају свиње и житарице или сточну храну око 25%.

За пријављивање стоке у Обрасцу бр. 3 постојале су следеће категорије: коњи, рогата марва, свиње, овце и козе, остале домаће животиње. Међутим није било јасно дефинисано у којим мерним јединицама треба пријављивати, па су једни пријављивали грла, а једни килограме, али је најчешће пријављивано и једно и друго и стога се не може се извући потпуно прецизан просек по глави оштећеника. Поред тога, иако кокошке, као посебна категорија нису постојале у обрасцу, оне су убачене у анализу, јер се налазе на великом броју пријава. Ипак треба бити опрезан, јер није искључено да су у неким пријавама кокошке стављане и под остале домаће животиње. Само 48 људи није пријавило никакву стоку. Њих 40 није пријавило никакву робу, јер је попуњавало Образац бр. 2.

Домаће животиње и живина	Број пријава на којима је пријављена штета	Минимална вредност која је пријављена	Максимална вредност која је пријављена	Укупна количина	Просек по подносиоцу пријаве
Кокошке (комада)	63	5	200	2.829	44,90
Коњи (комада)	16	1	8	25	1,56
Овце и козе (у кг)	49	15	400	5.145	105,00
Овце и козе (комада)	43	1	10	135	3,14
Рогата марва (у кг)	142	30	20.000	126.668	892,03
Рогата марва (комада)	129	1	150	385	2,98
Остала стока (у кг)	107	3	150	3.116	29,12
Свиње (у кг)	60	15	600	10.436	173,93
Свиње (комада)	60	1	240	348	5,80

Табела бр. 6. Домаће животиње и живина

Житарице је, по обрасцу, требало пријављивати у квинталима (1 квинтал – 100 кг), али их је већина пријављивала у килограмима, па су тако бележени и рачунати. Највећи број подносиоца (25) је пријавило штету у висини од 200 кг, а највећа пријављена количина износи 20.000 кг, коју је пријавио Митровић (Милијана) Живорад. Индустијско биље су пријавила само два подносиоца (0,87%), и то у просеку по 2.650 кг. Из пријава произилази да су главне пољопривредне културе биле пшеница и кукуруз, а индустријског биља готово да није ни било.

Житарице	Број пријава на којима је пријављена штета	Минимална вредност која је пријављена	Максимална вредност која је пријављена	Укупна количина	Просек по подносиоцу пријаве
Индустијско биље (у кг)	2	1.300	4.000	5.300	2650,00
Остале житарице (у кг)	8	100	2.300	4.350	543,75
Кукуруз (у кг)	154	50	10.000	132.220	858,57
Пшеница (у кг)	149	50	20.000	164.100	1101,34
Сточна храна (у кг)	128	15	30.000	350.005	2734,41

Табела бр. 6. Житарице у килограмима

Од хране су најчешће одузимани пасуљ, кромпир, маст, сланина, јаја, сир и кајмак, а од пића ракија и вино.

Животне намирнице	Број пријава на којима је пријављена штета	Минимална вредност која је пријављена	Максимална вредност која је пријављена	Укупна количина	Просек по подносиоцу пријаве
јаја	143	15	2.000	32.923	230,23
кромпир	155	10	1.500	28.376	183,07
пасуљ	154	20	2.000	24.446	158,74
вино	23	10	1.000	2.930	127,39
ракија	88	5	1.900	9.078	103,16
шљиве	1	100	100	100	100,00
црни лук	2	30	50	80	40,00
сир	64	3	100	1.381	21,58
маст	134	1	200	2.887	21,54
сланина	137	2	150	2.614	19,08
кајмак	62	1	60	647	10,44

Табела бр. 7: Животне намирнице

Упоредивањем количина намирница које су пријављивали, уочавамо одређене количине које се понављају и често јављају. На пример, кромпир и пасуљ је највише људи пријавило у тежини од 100 кг (кромпир је пријавило 44 оштећена, а пасуљ 41), а потом од 50 кг (кромпир – 26 оштећена, пасуљ – 29), и од 200 кг (кромпир – 25, пасуљ – 21). Ова појава је честа и за маст и сланину, као и јаја. Поставља се питање да ли је заиста већина оштећеника имала исте количине производа, и да ли су им исте количине и одузимане.

Од намештаја су уништаване и одузимане сламарице, ћилими, столови, кревети, бурад, шпорети и столице. У покућство су још подносиоци пријава наводили и пушке и јастуке. Одећу из образаца чине веш, чарапе, одела, ципеле, кошуље и панталоне.

Покућство	Број пријава на којима је пријављена штета	Минимална вредност која је пријављена	Максимална вредност која је пријављена	Укупна количина	Просек по подносиоцу пријаве
Тањери	6	10	40	125	20,83
Виљушке	4	10	30	80	20,00
Кашике	4	10	30	80	20,00

Вуна	125	1	50	1280	10,24
Веш	13	1	30	82	6,31
Чарапе	14	2	23	84	6,00
Сламарица	8	2	10	44	5,50
Кошуље	9	1	10	46	5,11
Лонац	8	2	12	40	5,00
Јастук	13	1	12	56	4,31
Ћилим	24	1	10	63	2,62
Одела	14	1	5	33	2,36
Сто	7	1	5	15	2,14
Кревет	11	1	3	23	2,09
Буре	3	2	2	6	2,00
Ципеле	6	1	5	12	2,00
Панталоне	4	1	3	8	2,00
Пушке	9	1	3	12	1,33
Шпорет	4	1	1	4	1,00

Табела бр. 8: Покућство

Следећа добра нису тако често одузимана да бисмо их статистички обрадили, али се спомињу: лој, репа, грожђе, брашно, шећер, кафа, пиринач, мед, ораси, месо, ћурке, патке, гуске, коњски амови, ограда плота, паркет, буре, кофа, ведрине, корито, котао, поклопац са бунара, бокал, посуђе, фењер, сандук, шифоњер, креденац, ормар, ладице, куфери кожни, столице, колевка, простирке, чаршаф(в), јорган, душеци, секире, сита, наћве, чабар, алат столарски и поткивачки, будак, кошара, чорбалуци, ћуп, кошнице сандучар, цак, шоље, чаше, флаше, перде, виле, пилићарник, торбе, марамике, шепир, рукавице, капути, блузе, женски трико, сукње, плиш, циц, копоран, кожуси, сатови, ципеле гојзерице, цокуле, опанци, сандале, пешкири, шаренице, губери, свеће, бицикл, каса, канцеларијски намештај, телефонски апарат, шиваћа машина, писаћа машина, радио апарат, девојачка спрема за удају. Осим што су пријављивали врсту робе које за коју су оштећени, неки су пријављивали и како су то изгубили. Петровић (Велимира) Марку је „на њиви уништено 500 килограма кукуруза“, а Божић (Миленка) Чедомиру је „у борби одузет један во“. Софронијевић (Мишка) Војиславу су „за време бомбардовања Београда уништене и оштећене ствари у кући, судови, остале ствари и одеће и обуће за три ли-

ца, мени, сину и ћерки“, док је учитељ Софронијевић (Грујице) Светолик „продавао кућевне ствари за време рата те себе и троје деце издржавао и тиме се оштетио“.

Новац, харџије од вредности и имовинска права

Оштећеници су тражили да им буде надокнађен и новац који су изгубили за време окупације, као и харџије од вредности издате пре рата. Поднет је захтев за укупно 54 бона и 53 обвезнице од по хиљаду динара. Поднело их је десеторо оштећеника, и по том основу је сваки потраживао 10.700 динара у просеку.

Највише њих, 34 људи, је тражило 1.000 динара. Следећа по заступљености јесте сума од 5.000 динара, коју је навело 23 људи. По деветнаесто-ро људи је тражило износ од 10.000 и 2.000 динара. Остали износи у распону од 500 до 50.000 динара заступљени су у мањој мери. Овде поменути динари су „окупациони“ динари из периода од 1941. до 1944. године. Има и изузетка од ове валуте. Матић (Драгомира) Војислав је пријавио 50.000 југословенских динара, од тога „10.000 динара Бугари узели, 40.000 динара трошак за бекство на Јонско море са породицом.“

Колону „имовинска права“ на Обрасцу бр. 3 попунила су само двојица оштећеника, Милинковић (Спасоја) Живота и Милинковић (Милорада) Никола. У ову колону су обојица уписала да им је „услед вођења борби про-пао шљивин род“. Првом је по том основу одобрено 3.000, а другом 5.000 динара, иако није уочљива било каква разлика између ова два захтева.

Ратна штета над људима и људским живота

Министарство социјалне политике – Одељење за социјално старање у Београду тражило је од Окружног народног одбора у Ваљеву да достави податке који су им били потребни ради евиденције о начину и величини причињене штете, од стране окупатора. Образац бр. 2 је садржао податке о штети над људима и људским животима.

Укупан број подносиоца пријава који су пријавили и Образац бр. 2 јесте 46 односно 20,35% од укупног броја. Повреде над људима могле су да се пријаве по следећим основама: повреда здравља и тела, повреда полног интегритета, повреда достојанства и части, лишење слободe, пљачка радне снаге и штета због оскудице. Подносиоци пријава су најчешће пријављивали пљачку радне снаге која је грешком записивана на Обрасцу број 3, на месту где је предвиђено уписивање одузете покретне и непокретне имовине. Уочљиво је да ни оштећеници, а ни комисија нису били сигурни где заправо треба уписати ову врсту оштећења.

Повреду здравља и тела пријавило је 7 људи односно 3,03% укупног броја пријављених. Немачку као окупатора и проузроковаоца штете навело је 57,14% оштећених, док их 42,86% није навело ко их је оштетио. Може се

закључити да подносиоци нису разумели овај образац јер нису уписивали где и како им је нанесена повреда на правом месту у обрасцу. Тако Јокић (Спасоје) Славољуб на питање у обрасцу у чему је повређен, наводи „у десну бут“, док Обрадовић (Јеврем) Драгољуб на истом месту наводи „у надницама 6 месеци“, а Мијаиловић (Мијаило) Владислав „у Југословенској армији као војник“. Иако су сви тражили надокнаду за учињене им повреде, Обрадовић (Јеврем) Драгољуб и Мијаиловић (Мијаило) Владислав нису је добили. Само Јокић (Спасоје) Радомир је добио више новца него што је тражио. Међутим, просек укупне разлике између суме коју су оштећеници потраживали и оне коју су добили јесте 127.687,52 динара. Она означава да је по овом основу комисија знатно мање ценила повреде оштећеника него они сами.

Повреде над људима и људским животима	Број пријава на којима је пријављена штета	Процент у односу на укупан број пријава	Окупатор	Проузроковач штете
Повреда здравља и тела	7	3,03%	Немачка 57,14%	Немачка 57,14%
Повреда полног интегритета	0			
Повреда достојанства и части	2	0,8%	Немачка	Немачка
Лишење слободе	34	17,7%	Немачка 89,19% Четници 2,70%	Немачка 64,86% Љотићева влада 16,22%
Пљачка радне снаге	2+163	73%		
Штета због оскудице	4	1,7%		

Табела бр. 9: Повреде над људима и људским животима

Ниједна од пријава ратне штете није садржала повреду полног интегритета, а само две су садржале повреду достојанства и части. Обрадовић (Јеврем) Драгољуб наводи „био сам тучен“ и именује Немачку, као кривца, док се у другој пријави само даје датум када је до ове повреде дошло.

Од свих пријава на Обрасцу бр. 2, највише је пријављивано лишење слободе, чак 78,26% пријава. Лишење слободе подразумевало је хапшење, заробљеништво, мобилизацију, интернирање, конфинирање, расељавање и принудни рад. Није било случаја пријављивања интернирања, конфинирања и расељавања. Највише је било лишења слободе путем мобилизације 45,94% и заробљеништва 27,03%, док је путем хапшења било 8,11% и принудног рада 18,92%. Заробљеништво је у просеку трајало 1.308 дана, односно 43,6 месеца, што је много више од просека за друга лишавања слободе: 234,12 за мобилизацију, 124,29 за

принудни рад и 30 дана за хапшење. За окупатора је навођена Немачка, у 89,19% пријава; 2,70% је навело четнике за окупатора; а 8,11% се није изјаснило о томе. Немачку је као проузроковаоца штете навело 64,86% подносиоца пријава, а њих 16,22% навело је Недићеву владу. Просечна разлика између коначне суме коју су оштећеници тражили и која им је одобрена од стране комисије износила је 6.255,55 динара, иако је у појединим случајевима комисија одобрила суму већу од потраживане. Остаје нејасно зашто је нечија слобода била вреднија, а нечија мање вредна. Била су и два специфична случаја: Бошковић (Никола) Радивоје само је добио новац, а да ништа није навео у лишењу слободе, док је Матић (Драгомир) Војислав, тражио и добио новац на име лишења слободе а да ништа о самом лишавању слободе није навео. Ово нас доводи до нејасноћа о начину рада комисије код појединих случајева.

Због већ наведеног разлога на Обрасцу бр. 2, пљачку радне снаге навело је само троје људи, који су такође навели како („не радећи свој занат“), када (1941-1945), и ко је био окупатор и проузроковаоц штете (Немачка). Поред њих, за пљачку радне снаге, новац је добило још 163 људи на име воловских, тежачких и пешачких надница за радне дане које су током рата одрадили за окупатора. Поједини су пријавили и по две врсте надница, те тако имамо 44 особе које су пријавиле воловске наднице, 35 њих је пријавило тежачке, 28 пешачке, док је 10 људи навело да потражује воловске и тежачке наднице и 40 њих је пријавило воловске и пешачке наднице. У раду са воловима просечно су провели 21,39, у тежачком 25,64 и пешачком 28,22 дана. Просечна количина новца коју су добијали на име надница које су потраживали јесте 3745,4 динара.

Од укупног броја људи који су предали Образац бр. 2 штету због оскудице има само 4 мушкараца односно 8,51%. Бошковић (Јовиша) Ненад и Јокић (Иван) Богољуб навели су као разлог за пријављивања ове штете односно повреде „због оскудице“, и добили су по 10.000 динара, док су Овчарић Стева и Пантелић (Милош) Никола само добили новац од комисије на име штете због оскудице, без испуњавања других поља обрасца који се односе на ову штету. То нас наводи на претпоставку да у овим случајевима комисија није поступала у складу са правилима.